

PRISIKĖLIMAS

Kauno Kristaus Prisikėlimo parapijos laikraštis

SVEIKINŲ VISUS RUGSĖJO PIRMOSIOS – MOKSLO DIENOS PROGA!

Mieli mokytojai ir visi, kurie ugdote jaunąją kartą, sveikindamas Jus mokslo metų pradžios proga, kviečiu mylėti vaikus, kuriuos Jums patikėjo tėvai, būti kantresniems bei atlaidesniems. Šiame technikos amžiuje, kai masinės informavimo priemonės persunktos pornografija, žudynėmis, žmogaus paniekinimu bei pažeminimu, kai vietos nebelineka žmogiškumui, jautrumui, Jums tenka itin didelė atsakomybė padėti jaunam žmogui susigaudyti šiame chaose. Tik Jūsų asmenišką pavyzdį, nuoširdus žodis gali įskiepyti jauno žmogaus širdyje Kristaus meilę ir nuolankumą, pareigos ir atsakomybės jausmą. Kasdien priminkite savo ugdytiniams, kad pats didžiausias

žemėje stebuklas, kurį sukūrė Dievas - tai kiekvienas iš jų. Išmokykite kiekvieną pažinti save, atrasti savyje glūdinčius talentus, juos ugdyti ir realizuoti kilniems tikslams.

Mieli moksleiviai, studentai, lavindami protą ir kūną, kartu rūpinkitės savo sielos sveikata: neužmirškite sekmadieniais dalyvauti šv. Mišių aukoje, kiekvieną dieną suklupti prieš mūsų visų Sutvėrėją tylioje maldoje dėkodami ir prašydami Jo globos, palaimos ir Šventosios Dvasios teikiamų dovanų, kad jos nušviestų Jūsų gyvenimo kelią ir neleistų paklysti šio pasaulio sukuriuose.

Klebonas dekanas kun. Vytautas Grigaravičius

MOKYTOJOS PAMĄSTYMAI

*Jau šešėliai rudenio pilgėna
Ir džiaugsmas prašina,
Apie saulę, vasarą ir vėją
Tebūnie gražiausios dainos.*
(V. Mačernis)

Baigiantis vasarai širdin skverbiasi liūdesys ir ne vien todėl, kad kaip viena akimirka prabėgo margaspalvė vasara, dar ir todėl, kad klasėse nerastų, su kuriais bendravai, buvai artimas ne vienerius metus. Su nerimu lauki susitikimo su naujokais. Kokie jie bus? Kaip priims tave? Ar įdomūs, maštantys, nuoširdūs, atviri? Daugybė įvairiausių klausimų sukasi galvoje. Jie neleidžia nurimti, sustoti, verčia sparčiai žengti koja kojon su gyvenimu.

Esu mokytoja ir už tai labiausiai dėkoju Dievui: Jis pasirūpino tuo, kad kiekvieną dieną sugebėčiau būti:

- aktore, nes kiekviena pamoka man šventė, kurią turiu padaryti įdomią, linksmą, įsimintiną. Todėl į pamoką einu kaip aktorė, pasiryžusi atiduoti visą save, kad patikčiau publikai;

- psichologe, nes visada yra vaikų, kuriems reikia moralinės paramos, yra vaikų, kuriuos reikia sugebėti prakalbinti arba, atvirkščiai, išmokyti patylėti, kai kalba kiti. Reikia išmokyti vaiką pažinti save, savąjį "Aš";

- vyresniąja drauge, nes visada yra vienišų, kurie neturi kam atverti širdį,

kurių niekas neišklauso. Jie mielai priima mano pasiūlymą draugystei;

- paslapčių saugotoja, nes atsiranda vaikų, kuriems būtina su kažkuo išsikalbėti, ir tokiu žmogumi jie pasirenka mane;

- slaugė ir gydytoja, nes dažnai tenka gydyti sergančią sielą. Šią pareigą sunkiausiai atlikti, nes sielos žaizdos sunkiai gyja, ypač sunku nustatyti diagnozę;

- lobių ieškotoja, nors nesu materialistė, tačiau nuolat turiu ieškoti mokiniuose slypinčių lobių. Nuolat tenka išvelgti ir padėti prasmingai panaudoti kartais labai giliai pasislėpusius mokinių gabumus;

- kovotoja, nes nuolat tenka kovoti su veidmainyste, prisitaikėliškumu, abejingumu, apatija, baime ir dar daugeliu dalykų, kurie žlugdo asmenybę;

- mama, nes dažnokai reikia motiniškai pabarti už aplaidumą, šiurštumą, pasipūtėliškumą. Dažniausiai tenka nuraminti, paguosti, nušluostyti ašarą.

Ir dar labai daug ką ikūnijoje manys Dievas, kad visada sugebėčiau būti tuo, kuo turiu būti. Aš didžiuojuosi, kad esu mokytoja, nes tai leidžia džiaugtis nuostabiu gyvenimu, tai teikia tikrosios laimės pojūtį. Už tai nepamirštu kasdien padėkoti Viešpačiui.

Mokytoja

Sekmadienio katechezė

DEKALOGAS

„Ką gera turiu daryti, kad įgyčiau amžinąjį gyvenimą?“ - klausė Jėzaus jaunuolis. - „Jei nori įeiti į gyvenimą, laikykis įsakymų“.

Dievas myli savo žmones: išvaduoja juos iš Egipto nelaisvės ir dovanoja jiems Dekalogą – didžiąją žmogaus teisių deklaraciją, kad nebebūtų pažeminti ir beteisiai. Nuo tol savo laisvę jie turi saugoti patys – būti laisvi ir atsakingi už kito laisvę.

Žodis „dekalogas“ pažodine prasme reiškia „dešimt žodžių“ (Iš 34,28; Įst 4,13;10,4). Tai ypatingos reikšmės Dievo žodžiai, perduoti mums Išėjimo ir Pakartoto Įstatymo knygos. Nors Senojo Testamento šventosios knygos ne kartą remiasi „dešimčia žodžių“, bet tik Naujojoje Sendoroje, Jėzuje Kristuje, bus atskleista visa jų prasmė.

„Dešimt žodžių“ trumpai sutraukia ir skelbia Dievo Įstatymą: „Šiuos žodžius – šiuos ir nieko daugiau – Viešpats galingu balsu tarė visai jūsų bendrijai prie kalno iš ugnies ir tamsaus debesies. Jis užrašė juos ant dviejų akmeninių lentelių, kurias jis davė man“ (Įst 5,22). Dievas mums nuolat primena: „Aš esu Viešpats, tavo Dievas, kuris išvedžiau tave <...> iš vergijos namų“.

Jėzus perėmė Dešimt įsakymų, bet parodė, kaip stipriai Šventoji Dvasia juose veikia. Jis skelbė teismą, kuris viršija Rašto aiškintojų ir fariziejų (pagal Mt 5,20), taip pat pagonių teismą. Kai Jėzaus klausė, „koks įsakymas yra didžiausias Įstatyme?“ (Mt 22,36), Jėzus atsakė: „Mylėk Viešpatį, savo Dievą, visa širdimi, visa siela ir visu protu“. Tai didžiausias ir pirmasis įsakymas. Antrasis – panašus į jį: „Mylėk savo artimą kaip save patį“. Šiais dviem įsakymais remiasi visas Įstatymas ir Pranašai“ (Mt 22,37-40). Visą Dekalogą reikia aiškinti pagal šį meilės įsakymą, nes meilė yra Įstatymo pilnatvė.

nukelta į 2 psl.

atkelta iš 1 psl.

Bažnyčios Tradicija, ištikima Šventajam Raštui ir sekdamą Jėzaus pavyzdžiu, Dekalogui visada pripažindavo pirmąjį svarbą ir reikšmę. Jau nuo šv. Augustino laikų Dekalogas užima labai svarbią vietą. Įsakymų suskirstymas ir eilės tvarka istoriškai keitėsi, tačiau ir šiandien laikomasi šv. Augustino įsakymų suskirstymo, Katalikų Bažnyčioje tapusio tradiciniu.

Dešimt įsakymų skelbia, kad reikia mylėti Dievą ir artimą. Trys pirmieji įsakymai labiau pabrėžia Dievo, kiti septyni – artimo meilę.

Dekalogas sudaro nedalomą visumą. Visi Dievo meilės žodžiai yra susiję. Abi Dekalogo lentelės paaiškina viena kitą. Nepaklusti vienam įsakymui reiškia nusižengti visiems. Negalima gerbti kito

žmogaus negerbiant Dievo. Negalėtume garbinti Dievo, nemylėdami žmonių, kurie yra Dievo kūriniai.

Dešimt įsakymų yra Dievo apreiškimo dalis. Drauge įsakymai mus moko, kas yra tikroji žmogaus prigimtis. Kadangi Dekalogas išreiškia pagrindines žmogaus pareigas Dievui ir artimui, savo esme įsakymai yra svarbūs įpareigojimai. Jie nė kiek nekinta ir galioja visada ir visur. Niekas negali nuo jų atleisti, nes Dešimt įsakymų Dievas įrašė žmogaus širdyje.

Taisyklės, įsakymai, įstatymai mums reikalingi ir naudingi, nes:

- nesuprantantį išpėja dėl pavojaus sau ir kitiems;
- užmiršusiam primena riziką;
- piktavalių sudraudžia;
- padeda žmonėms saugiai gyventi.

Jėzus sako: „Aš esu vynmedis, o jūs

šakelės. Kas pasilieka manyje ir aš jame, tas duoda daug vaisių; nuo manęs atsiskykę jūs negalite nieko nuveikti“ (Jn 15,5). Šiuose žodžiuose minimi vaisiai yra vaisingo gyvenimo šventumas. Tikėdami Jėzų Kristų, mes vienijamės su Jo paslaptimi ir vykdome Jo įsakymus.

Gyvenime mes dažnai bijome prisipažinti nedorai pasielgę, o Dievas sako: „Nemeluok“, kartais tingime, nenorime kitiems padėti, o Jis primena: „Mylėk savo artimą kaip save“. Daug žmonių susigundo svaigalais, narkotikais, o Dievas sako: „Nežudyk“ (ir savęs). Kyla piktas pavydas, o įsakymas skelbia: „Negeisk...“. Tad kiekvienas pamastykime, kokią vietą Dekalogas užima mano gyvenime?

Dekanas klebonas
Vytautas Grigaravičius

BAIGIAMIEJI DARBAI PAMINKLINĖJE KRISTAUS PRISIKĖLIMO BAŽNYČIOJE

Matant kylančius pastolius prie Atstatomosios bažnyčios navų, ne vienam greičiausiai kyla klausimas: „Įdomu, kada galutinai bus baigti atstatomieji darbai?“

Su šiuo klausimu kreipiausi į darbų vadovus – Kazį Gurevičių ir Valentina Pernavą. Ir štai ką išgirdau.

Nuo pavasario įrengtos administracinės patalpos: raštinė, virtuvė, archyvas, sanitariniai mazgai. Šiuo metu vyksta dešinioios navos išorės tinkavimo darbai, kurie bus baigti apie rugsėjo 23 d. Tuo pat metu vyksta paruošiamieji darbai prie kairiosios navos, kur jau pastatyti pastoliai. Be to, pradėti vykdyti naujų betoninių pusrūsio grindų darbai. Pusrūsyje bus įrengti sani-

tariniai mazgai, rūbinė, fojė, parapijos salė, dvi koplyčios su kolumbariumu, zakristija, techninės patalpos. Išorės laiptai bus padengti šiurkštinto granito plokštėmis.

Visus darbus galutinai numatoma baigti iki gruodžio 26 d., t.y. bažnyčios konsekrovimo metinėms. Taigi jau netoli diena, kai Tautos šventovė bus visiškai atstatyta, liks tik jos puošyba ir aplinkos tvarkymas.

Linkime sėkmės visam YIT „Kaustos“ kolektyvui ir dėkojame už nuoširdų darbą.

Parapijiečių vardu
B. Vasylienė

ALDONOS BRAZDŽIONIENĖS VĖLĖ PALYDĖJUS Į AMŽINYBĖ

„Jūs pasaulio šviesa. Niekas nevožia ryku degančio žiburio, bet jį stato į žibintuvą, kad šviestų visiems, kas yra namuose. Tai tešviečia ir jūsų šviesa žmonių akivaizdoje“ (Mt 5,14-16). Taip kalbėjo Jėzus Kalno pamoksle savo mokiniams, o per juos kartų kartoms nurodydamas, kad kiekvienas žmogus per Dievo malonę yra apdovanotas Dieviškąja šviesa, kuri turėtų spinduliuoti, skelbdama pasauliui pažinimo tiesą. Tik ar kiekvienas žmogus yra tas šviečiantis žiburys, sugebantis patarnauti kitiems ir vykdyti dangiškąjį įstatymą, gautą per Dievo žodį, apie kurį Dovydas sakė: „Tavasis žodis mano žingsniams žibintas, šviesa mano takui“ (Ps 118,105)

Rugpjūčio 7 d. į Amžinąjį gyvenimą palydėjome mūsų tautos dainiaus ir laisvės šauklio Bernardo Brazdžionio gyvenimo ir kūrybos bendražygę Aldoną Brazdžionienę, kuriai poetas, kai likimas kažkada buvo juos trumpam išskyręs, rašė:

*Tu man buvai kaip laivui burė
Ir kaip žibintas virš uolų,
Kur blaškės debesys paniurę,
Kai plaukėm mes likimo jūra
Ieškot nežinomų salų...
Tu man buvai kaip saulė sielai
Šviesos ir saulės ilgesy,
Aldona, drauge mano miela,
Kada išstart galėsiu vėlei
Ne „tu buvai“, bet „Tu esi!“*

Mirtis ir vėl buvo išskyrusi šias mylinčias, ištikimas viena kitai sielas. Ir štai šiandien jie vėl drauge.

Kai palydime į Amžinybę artimuosius, ypač Lietuvai nusipelnusius žmones, mes turime progos susimąstyti apie gyvenimo prasmę, apie tai, kaip mes gyvename, koki indėlį paliekame Tėvynei po savęs. Šiandien taip pat turime progą prisiminti tuos žiaurios, išdavystės ir neapykantos kupinus metus, kai Tėviškė buvo draskoma po gabalėlį, kai į Šiaurę dundėjo gyvuliniai vagonai, vežini šviesiausių mūsų tautos protų, o į Vakarus bėgo tie, kuriems patsisekė ištrūkti iš negailestingų okupantų rankų.

Visi jie buvo tremtiniai. Jų meilė, Tėvynės ilgesys išsiliejo į gražiausius posmus, žadino patriotiškumo jausmus, palaikė lietuviybę, padėjo iškęsti skausmą ir beprasmes netektis. Atsisveikinimas su tremtiniais verčia mus perkainoti vertybes ir susimąstyti, kaip turime gyventi, kad meilė Lietuvai ir Dievui liepsnotų kiekvieno lietuvių širdyje, nes tik tikėjimas ir meilė Tėvynei gali suvienyti tautą, išsaugoti atgautą laisvę.

Deja, šiandien matome priešingą vaizdą. Šiandien didelė dalis gabių, perspektyvių žmonių, siekdami vien materialinės gerovės, laisva valia palieka Tėvyne, apie kurią poetas su skausmu rašė:

*Niekur neisiu iš tavęs, Tėvyne,
Niekur neisiu motin iš tavęs,
Tavo skausmas, tavo veidas nusiminęs
Iš visur mane sugrįžt teves.*

Šis ilgesingas Tėvynės šauksmas prieš keletą metų parvedė poetą amžinajam poilsui į gimtąją išdainuotąją šalį, o štai dabar Lietuvos žemė priglaudė jo mylimą žmoną.

„Palaiminti persekiojami dėl teisybės: jų yra dangaus karalystė“ (Mt 5,10), kur pagaliau amžiams susivienijo dvi mylinčios viena kitai ištikimos sielos.

Tegul šviesus jų atminimas būna mums meilės Dievui ir Tėvynei pavyzdys.
Klebonas dekanas kun.
Vytautas Grigaravičius

*Tęsiamė pokalbių ciklą "Pažink save"***VI. PASIKEITIMO ŠALTINIAI**

Žmoguje slypi du pasikeitimo šaltiniai:

1. Tavo ego savimonė, kuri skatina tave tapti kitokiu, o ne sėkmingos pastangos leidžia patirti pasitenkinimą. Deja, pastangos tegali pakeisti elgesį, bet negali pakeisti žmogaus, gali priversti pasakyti komplimentą, bet negali priversti mylėti žmogaus. Visa, ko galima pasiekti dedant pastangas, yra prievarta, o ne vidinis tobulėjimas.

2. Prigimtinė išmintis, kurią tik dabar pradėdame atrasti tarp primityvių tautelių paprastų, bet išmintingų žmonių. Mes išsiugdėme kitokią išmintį – smegenų miklumą ir taip bandome užsitikrinti patogesnę gyvenimą kūnui, o dvasia miršta kaip medžio kamienas, atkiristas nuo šakų.

Kai sieki patobulinti prigimtinių išmintį, veikdamas prieš jos dėsnius spaudimu, pa-

mokslavimu, pavydu, o ne meile, tolerancija, kantrybe, budria sąmone, įsivėli į konfliktą. Jame prigimtis pralaimi, o nugalėta ji sugriauna tave patį, nes ji yra tavo esybės dalis, todėl netenki kūrybiškumo, esi sustingęs.

Atkreipkime dėmesį į gyvūnus. Jie neturi antsvorio, nebūna įsitempę (išskyrus paukštį prieš skrydį). Gyvūnas neėda ir negeria to, kas jam galėtų pakenkti, pakankamai ilsisi, todėl, kad jis klauso savo kūno ir pasikliauja savo išmintimi. Jei jo kūnas prabiltų, ką jis pasakytų!?

Stebėk save iš šalies ir pamatysi, kad godumas, ambicijos verčia ignoruoti tavo kūno kalbą. Esi praradęs balandžio paprastumą ir gyvatės išmintį.

„Todėl būkite gudrūs kaip žalčiai ir neklastingi kaip balandžiai“ (Mt 10, 16).

Adolfa Daukšienė

*Minint dailininko S. Ušinsko 100-ąsias gimimo metines***JO MINČIŲ IR ŠIRDIES DALIS –
MAŽOSIOS PRISIKĖLIMO BAŽNYTĖLĖS
VITRAŽUOSE**

Kai lankomės Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje (Aukštaičių g.), visad žvilgsnis nukrypsta ir į bažnyčios langų vitražus. Šių meno kūrinių autorius – XX a. vienas žymiausių lietuvių dailininkų ir meno pedagogo prof. Stasys Ušinskas. Šis įvairiapusio talento dailininkas yra lietuviškojo vitražo pradininkas, išugdęs visą būrį puikių šios srities meistrų.

Stasys Ušinskas gimė 1905 m. liepos 20 d. Pakruojuje akmenskaldžio šeimoje. Dar besimokydamas Šiaulių gimnazijoje jis susipažino su dailės kūriniu iš originalų, kopijų ir įvairių leidinių žinomo kolekcininko mecenato barono fon Roppo dvare, kur dirbo jo senelis. Būsimojo dailininko troškimą klasikiniam menui bei literatūrai formavo ir jo lotynų kalbos mokytojas J. Rimkus (S. Ušinskas lotynų k. laisvai skaitė Vergilijaus, Cezario veikalus).

Kauno meno mokykloje (1925–29 m.) S. Ušinskas meno žinių sėmėsi iš žymiųjų nepriklausomos Lietuvos menininkų – A. Galdiko, P. Kalpoko, V. Didžioko, K. Sklėriaus, J. Vienožinskio. Tačiau jaunajam dailininkui nedavė ramybės susižavėjimas klasikinio meno monumentalium užmoju, griežta figūrinių kompozicijų logika, kurią pajuto dar piešdamas fon Roppo rūmuose. Todėl vidinio balso skatinamas jis kreipdavosi į architektą ir teatro dekoratorių prof. V. Dubeneckį įvairiais kompozicijos, scenografijos ir monumentaliosios tapybos bei vitražo (kur ypač reikalingas virtuoziškas piešinys) klausimais.

Dar būdamas Kauno meno mokyklos studentu S. Ušinskas sukūrė ornamentinius vitražus Vytauto bažnyčiai ir valstybiniam bankui Kaune. Ypač įdomūs ir dekoratyvūs yra Vytauto bažnyčios heraldiniai šviesūs bei skaidrūs vitražai. Į gotikinio lango formą dailininkas įkomponavo šešių Lietuvos miestų herbus, sklidinčius giedrios nuotaikos.

1929 m. S. Ušinskas išvyko į Paryžių tęsti vitražo studijų Nacionalinėje taikomojo meno ir amatų mokykloje – A. M. Manio studijoje, o vėliau 1930 m. įstojo į Moderniojo meno akademiją ir studijavo tapybą pas F. Ležė ir scenografiją pas A. Ekster. A. M. Manio studijoje jaunas dailininkas gerai įvaldė vitražo ir dekoratyvinio meno technologiją, iš klausė meno istorijos kursą, išmoko profesionaliai vertinti klasika, ypač senojo pasaulio monumentalium meną, kur dominavo architektoniškas formų nustatymo principas, o "Modern" studijoje įgijo estetinės pasaulėžiūros pagrindus – požiūrį į kūrybą ir meno uždavinius. Didelės pamokas davė ištisos dienos, praleistos Luvre ir kituose Paryžiaus muziejuose.

1931 m. grįžęs į Lietuvą dailininkas Kaune ir Šiauliuose surengė pirmąją personalinę parodą, kuri buvo įsimenanti įvykis to meto Lietuvos kultūriniame gyvenime. Neeilinė dailininko kūryba susidomėjo žymusis Kauno dramos teatro režisierius Andrius Oleka-Zilinskas ir pakvietė S. Ušinską dirbti teatro scenografu. Ilgą ir vaisingą menininkų bendradarbiavimą lėmė panašus kūrybinis požiūris į teatrą. Jie kartu sukūrė daug ryškių pastatymų Lietuvoje ir užsienyje.

Tarpukario nepriklausomoje Lietuvoje pagrindinis vitražo

Bernardas Brazdžionis

KALĖDŲ DOVANOS

*Tau Kalėdoms dovanų, žmona brangioji,
Ieškau aš parvežt Paryžiuje visam,
Ko nespėj, ko nelauki, nesvajoji,
Kas tau šviestų šios nakties kely tamsiam.*

*Tau čia tūkstančiai žiedų papuošti pirštams,
Bet jie vieno mūsų žiedo neverti;
Tau brangių čia briliantų, kad užmirštum,
Kaip anie žiedai lelijų dar balti*

*Žydi, tartum sutuoktvių pirmą dieną...
O aš ją kaip vakarą menu...
Tau čia šilkas, kailiai lapių ir hijienų
Ir panterų – pilnos gatvės, avenue...*

*O tu man graži be kailių ir be šilko –
Ne puošni madų lėlė ir ne žvėris,
Tavo sieloj visas mano džiaugsmas tilpo:
Mylima, sesuo, žmona ir moteris.*

<.....>

*Tau muziejų iš viduramžių mišiolio
Mintimis pavogsiu nuo minios slapčia*

*Vieną Kristaus Užgimimo žvaigždę šviesią,
Vieną spindulį Šventos Šeimos namų,
Vieną viltį eit per žemę dvišė
Atspindžiuos dangaus padangėių tolimų.*

užsakytojas buvo katalikų bažnyčios. Tuo laiku S. Ušinskas sukūrė daug darbų, kurie užima deramą vietą lietuvių meno istorijoje. Verti dėmesio vienuolika Kristaus Prisikėlimo bažnyčios vitražų, du – Šančių (šv. Kazimiero ir šv. Juozapo) ir dar septyni vitražai Berčiūnų bažnyčioje (Panevėžio raj.). Šių bažnyčių vitražuose matome ir istorinių asmenų: Lietuvos šv. Kazimierą, karalių Mindaugą, Didįjį kunigaikštį Vytautą. Vitražų kompozicijose dailininkas panaudojo lietuvių liaudies monumentalinės architektūros – stogastulpių bei koplytstulpių motyvus, o Kristaus figurai suteikė vidinės dvasinės jėgos ir ekspresijos.

Okupacijų, ypač kulto metais, susiformavus neteisingai pažiūrai į meno reiškinius, S. Ušinskas nepagrįstai netrumpam laikui buvo išstumtas iš meno kūrėjų gretų.

Pokario dešimtmečiais dailininkas daugiau jėgų atidavė jaunų specialistų rengimui. 1946 m. jam buvo suteiktas profesoriaus vardas. S. Ušinskas dirbo Kauno valstybiniame taikomosios ir dekoratyvinės dailės institute, Valstybiniame dailės institute Vilniuje. 1955–70 m. profesorius dėstė Kauno politechnikos institute meno istoriją, o nuo 1970 m. dirbo Vilniaus inžineriniame statybos institute dėstytoju. Savo studentams prof. S. Ušinskas yra pabrėžęs, kad "menas – tai ne pramoga, o brandžios visuomenės idealų įtvirtinimas". Studentai jį laikė autoritetu ir visapusišku pavyzdžiu. Dar profesorius mėgo cituoti Didro mintį, kad "įstamdavystė neturi leisti menui virsti ekstravagancija, juokų darymu, menkysta. Menas neturi skleisti liguistumo..."

Pasibaigus kulto metams, dailininkas grįžo į meno kūrėjų gretas, sukūrė daug vitražų visuomeninių pastatų interjerams, dekoratyvinių vitražų parodų paviljonams Lietuvoje ir kitose valstybėse. Nacionaliniam M. K. Čiurlionio dailės muziejui sukurtą vitražą "Kristijonas Donelaitis" galima pavadinti dailininko "gulbės giesme". Šiame vitraže prof. S. Ušinskas su nepaprasta menine jėga išreiškė visų savo monumentalium projektų ieškojimus ir kūrybos principus.

"S. Ušinskas mirė netikėtai – 1974 m. birželio 14 d. Kaune, išpaudęs ryškius pėdsakus lietuvių kultūroje. Dailininko kūriniai – nepamirštami jo minčių ir širdies dalis tebegyvena interjeruose, muziejuose, dirbtuvėse, privačiose kolekcijose, žadindami domėjimąsi jo asmenybe. Jis paliko lietuvių menui mokinius, tuo padvigubindamas savo įtaką tolimesnei dailės raidai," – rašo dailėtyrininkė Nijolė Tumėnienė 1978 m. išleistoje monografijoje "S. Ušinskas".

Nacionalinio M. K. Čiurlionio dailės muziejaus direktoriaus teigimu, dar šių metų rudenį bus išleistas naujas leidinys apie prof. Stasį Ušinską pažymint jo gimimo 100-ąsias metines.

Autorės prierašas. Rengiant straipsnį naudotasi dailėtyrininkų S. Budrio ir N. Tumėnienės leidiniais.

*Esame dėkingi parapijietei už šį straipsnį,
autorė panorą likti nežinoma.*

VIEŠPATIES MŪŠŲ JĖZAUS KRISTAUS PRISIŪĖLIMO BAŪNYČIOS ISTORIJA

(tešiny, pradžia žr. Nr. 30)

1926 m. vasario 3 d. bažnyčios komitetas svarstė varpinės prie didžiųjų bažnyčios durų prastatymą, nes buvo gauti dar trys varpai. Kadangi bažnyčioje per šv. Mišias labai karšta, todėl nutarta ją remontuoti: paauskinti lubas, įtaisyti jose 3 ventiliatorius, įrengti varpinę virš didžiųjų durų priduriant 4 m ir padarant "viskas" giesmininkams, o visą bažnyčią iš lauko apkalti lentomis.

1926 m. balandžio 11 d. buvo išrinktas naujas bažnyčios komitetas: S. Daugvila, J. Jegelavičius, J. Čėsna, J. Maciejauskas, P. Limontas, B. Tuskevičius, S. Laurinavičius, V. Dolinskis, P. Kosiński. Komitetas nutarė rinkti bažnyčios palaikymo tarybą.

1926 m. liepos 27 d. posėdžio metu vienbalsiai nutarta statyti laikiną naują bažnyčią – nedidesnę kaip 1500 žmonių, bet nemažesnę kaip 1000 žmonių. Nutarta rūpintis žemės praplėtimu į p. Naginonio pusę, kad būtų apatinamas šventorius. Komitetas, po ilgų prašymų geruoju nesutaręs su p. Naginoniu, nutarė pakeisti projektą ir rinkti parapijiečių parašus prie prašymo miesto valdybai, kad būtų leista ištiesinti žemės liniją.

1927 m. buvo pradėta vesti santuokų registracijos knyga.

1927 m. gruodžio 27 d. Kauno metropolijos kurijos Bažnyčios turtų valdymo taryba leido bažnyčios rektoriui kun. P. Vaitiekūnui pasiimti jam asmeniškai brolio iš Romos padovanotą relikvijorių su relikvijomis ir lipe jį išbraukti iš V. M. J. Kristaus PrisiŪĖlimo bažnyčios inventoriaraus knygos.

1928 m. laikinajai V. M. J. K. PrisiŪĖlimo bažnyčiai ir naujos bažnyčios statybai vadovauti buvo paskirtas kun. F. Kapočius.

1928 m. liepos 21 d. Kauno metropolijos kurija leido Kauno arkikatedrai paskolinti PrisiŪĖlimo bažnyčiai nežinomos bažnyčios relikvijorių. 1928 m. liepos 24 d. kun. F. Kapočius prašo arkivyskupijos metropolito suteikti bažnyčiai šv. Kryžiaus relikviją.

1928 m. spalio 20 d. PrisiŪĖlimo bažnyčios rektorius kun. F. Kapočius raporte Kauno arkivyskupui metropolitui rašo, kad Paminklinės PrisiŪĖlimo bažnyčios vykdomasis statybos komitetas per savo veiklos metus atliko šiuos darbus:

• iš Kauno miesto valdybos nemokamai gautas 180000 Lt vertės žemės sklypas (tokia jo rinkos kaina);

• iš Lietuvos valdžios nemokamai gauta 500 kubinių metrų apdirbtos miško medžiagos už 40000 Lt;

• surinkta 53000 Lt pinigų, brangenybėmis suaukota 4000 Lt, pažadėjimais surinkta 17000 Lt;

• bažnyčiai statyti gauta 15 konkursinių projektų; numatoma ši rudenį pašventinti kertinį akmenį.

Tuo pačiu laiku rūpinamasi laikinosios bažnyčios ir salės statyba. Salė labai reikalinga Vykdomajam statybos komitetui rinktis. Pastacių laikinąją bažnyčią iš koplytėlės numatoma padaryti parapijos salę. Bažnyčios, dokumentuose vadinamos šopa, sąmata siekė 20000 Lt, kuriuos gerų parapijiečių dėka beveik visus pavyko surinkti. 1928 m. spalio 24 d. buvo leista statyti laikinąją bažnyčią tarp Aukštaičių gt. ir Ukmergės pl., nenaudojant Paminklinės bažnyčios pinigų. Pastacių Paminklinę bažnyčią, laikinojoje turėjo būti įrengta parapijos salė.

1928 m. gruodžio 23 d. kanauninkas P. Dogelis pašventino laikinąją bažnyčią.

1929 m. buvo suremontuota klebonija, pastatyta špitolė, vikariatas ir galutinai nustatytos parapijos ribos. Sutvarkyta bažnyčios generifikacija: buvo pastatyti vieno aukšto mūro namai, įsigyta bažnytinio inventoriaus, naujų liturginių rūbų, bažnytinųjų indų.

1930 m. į pietryčius nuo bažnyčios ant dviejų 6,5 m aukščio medinių stulpų buvo pakabintas pasiskolintas tas pats varpas. Tris bažnyčios šonus supo šventorius, kuris iš kairės pusės turėjo 11,2 m, iš dešinės pusės - 11,5 m, iš vakarų pusės - 7,75 m, o iš rytų pusės ribojosi su Aukštaičių gt. Visa bažnyčios teritorija su šventoriumi buvo aptverta ir apšondinta medžiais. 1930 m. vakarų pusėje buvo iškastas šulinys ir įtaisytas siurblys.

Žmonės bažnyčią lankė gausiai, per šv. Mišias visi joje nesutūlėdavo ir dalis stovėdavo šventoriuje. 1931 m. parapijiečių skaičius siekė 16000 - 17000 tikičių. Didelė dalis žmonių gyvenė skurdžiai, ypač Žaliakalnio pakraščiuose buvo ištisi kvartalai, dėl skurdaus gyvenimo pavadinti Brazilija. Todėl Šv. Vincento ir Pauliaus draugijos skyrius turėjo senelių prieglaudą, veikė 3 vaikų darželiai. Parapijoje tuo laiku veikė Angelo Sargo, Blaivybės, Lietuvių katalikių moterų draugijų skyriai. Parapija turėjo biblioteką-skaityklą ir salę, kuri buvo įrengta buvusioje koplytėlėje. Joje buvo

įvesta elektra ir įtaisytas elektrinis ventiliatorius, o apšildymui pastatyta geležinė krosnis.

1932 m. pabaigoje nauja laikinoji bažnyčia pagal inventoriaraus knygą buvo medinio karkaso, tarpai sumūrinti iš plytų. Bažnyčia buvo pailga su iškyšuliu altoriui: 28 m ilgio, 12,5 m pločio ir 4,2 m aukščio. Bažnyčios sienos iš lauko buvo netinkuotos. Vidaus sienos buvo nutinkuotos, nubalintos kalkėmis ir nudažytos 1,5 m aukščio nuo grindų aliejiniiais dažais. Grindys buvo medinės ir dažytos. Bažnyčia turėjo 8 duris: 5 - bažnyčioje, 2 - iš presbiterijos į zakristijas, 1 - iš zakristijos į "viskas". Bažnyčioje buvo 18 langų apačioje (dešimties langų matmenys - 2,5 m x 1,2 m), abiejose zakristijose - po langą (1,5 m x 1,08 m), presbiterijoje - du langai (2,45 m x 0,7 m), galė bažnyčios - apvalus langas, virš altoriaus - pusiau apvalus langas. Bažnyčią rėmė 12 didesnių medinių kolonų ir 2 mažesnės, ant kurių laikėsi choro grindys. Lubose buvo įtaisyti elektriniai ventiliatoriai. Stogas buvo uždengtas cinkuota skarda. Virš bažnyčios didžiųjų durų (iš Aukštaičių gt.) buvo pastatytas 6,5 m medinis apskardintas bokštelis, kuris baigėsi mediniu kryžiumi.

Didysis altorius buvo medinis (2,8 m pločio, nuo laiptelio pakilęs 1 m). Tabernakulis buvo keturkampis iš beržinių lentų (0,95 x 0,74 m), kraštai drožinėti ir pabrzuoti, ant durelių išdrožtas pabrzuotas kielikas su Ostija. Vidus išmuštas baltu šilku. Virš tabernakulio kabėjo tas pats, kaip ir koplytėlėje, Jėzaus Kristaus PrisiŪĖlimo paveikslas, kuris buvo apšviečiamas. Virš jo kabėjo Viešpaties Dievo Apvaizdos paveikslas. Portatilis buvo tas pats, kaip ir koplytėlėje. Šoninio altoriaus akmeninis portatilis (34 x 24 cm) turėjo užrašą. Virš tabernakulio kabėjo vaizduojantis Šv. Jėzaus Širdį paveikslas (1 x 0,75 m) su paauskuotais rėmais. Kitoje bažnyčios pusėje buvo toks pats altorius, virš kurio tabernakulio kabėjo Šv. Mergelės Marijos Širdį vaizduojantis paveikslas paauskuotais rėmais. Šio altoriaus portatilis buvo akmeninis (23 x 29 cm) su kamuose ir viduryje iškirstais kryželiais. Kairėje bažnyčios pusėje buvo įrengta medinė sakykla, į kurią vedė 8 laipteliai. Klausyklos buvo 4. Bažnyčioje stovėjo 8 dažyti suolai. Ant sienų kabėjo 14 popierinių paveikslų, vaizduojančių Kryžiaus kelius. Iš bažnyčios laipteliai vedė į vargonų patalpas. Ten buvo užkelta fisharmonija.

Vitalija Jakušienė

Parapijiečių dėmesiui!

- Kristaus PrisiŪĖlimo parapijos raštinė persikėlė į naujas patalpas, kurios yra Paminklinės PrisiŪĖlimo bažnyčios kairėje pusėje, antrajame aukšte. Įėjimas į raštinę iš lauko pusės. Tel. 229222
- Įvairios pažymos ir dokumentai išduodami tik Paminklinės Kristaus PrisiŪĖlimo parapijos raštinėje pirmadieniais - penktadieniais: 9.00-13.00 val.; 14.00-17.00 val.
- Šv. Mišias galima užsakyti Paminklinėje ir mažoje Kristaus PrisiŪĖlimo bažnyčiose 9.00-13.00 val.; 14.00-17.00 val.
- Nuo š.m. rugsėjo 1 d. pageidaujantys krikštinti savo vaikus tėvai ir krikšto tėvai kviečiami dalyvauti Krikšto katechezėje. Ji vyks kiekvieną penktadienį 19 val. Mažajoje Kristaus PrisiŪĖlimo bažnyčioje, Aukštaičių g. 4.
- Vaikai bus krikštijami šeštadieniais - 10; 10.30 ir 17 val.
- Vyksta registracija norintiems priimti Sutvirtinimo sakramentą. Prašome registruotis bažnyčios zakristijoje arba parapijos raštinėje. Užsiėmimai prasideda rugsėjo 4 d. 10.30 val. parapijos bibliotekoje, kuri yra Paminklinės PrisiŪĖlimo bažnyčios dešinėje pusėje, III aukšte.

Laikraščio redakcijai rašyti parapijos raštinės adresu: Laikraščiai „PrisiŪĖlimas“, Aukštaičių 4, Kaunas. Tel. (8-37)200883

El. paštas: prisikelimas@kaunas.lcn.lt, internetinis adresas: <http://kaunas.lcn.lt/parapijosprisikelimas>

Vyr. redaktorius parapijos klebonas, dekanas kun. Vytautas Grigaravičius; redakcijos nariai: Giedrius Kalninis, Aušrelė Krunglevičiūtė, Birutė Vasylienė, Adolfa Daukšienė, Dalė Starkutė.

Kauno Kristaus PrisiŪĖlimo parapijos pastoracinės tarybos laikraštis